

Forfatter: Dalgas, Ernesto

Titel: Udrag fra Dommedags Bog

Citation: Dalgas, Ernesto: "Dommedags Bog", i Dalgas, Ernesto: *Dommedags Bog*, udg. af Henrik Schovsbo, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1996, s. 373. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-dalgasdomval-shoot-idm139915687033632/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Dommedags Bog

- 1927) underskrev en række af sine aktuelle indlæg, bl.a. i den såkaldte sædelighedsfejde i 1880'erne. Se også n.t.s. 118.
- 48 *Pluiderhoser*: vide, folderige benklæder, adelsdragt fra 16. årh. Der tænkes på personen Mefistofeles i Goethes drama *Faust* (1808-1832), der er en inkarnation af djævelen/Lucifer. – *billig(t)*: rimelig. – *Dyvelsdruke*: ty. djævleskara. I medicinen den ilde lugtende indtørrede saft af en skærmaplante, anvendt som beroligende, krampeløsende middel. – *denne Verdensbrands (...)* *Foresstilling*: allusion til Arthur Schopenhauers hovedværk *Die Welt als Wille und Vorstellung* (1818). Se n.t.s. 88, *Mester Arthur*. – *en af Jer Ateister*: der kunne tænkes på den ty. filosof K.R. Eduard von Hartmann (1842-1906). Han hævder, at tilværelsen som sådan udvikler sig mod stadig højere former for sluttelig at slå om i opløsning og ikke-eksistens. Se *Efterskrift* s. 355, 356ff. – *Evolution (...)* *Dissolution*: udvikling, opløsning. – *Aerologeme(t)*: legeme af fin, åndelig substans. Alm. begreb i spiritismen og teosofien.
- 49 *Fugl Fomiks*: mytologisk fugl, der hvert 500. år opbrænder sig selv og genopstår af asken. Klassisk symbol på uødelighed. – *Kul, Salpeter, Svovl*: opskriften på krudt. – *Teodice*: se n.t.s. 34.
- 50 *Vildgast(er)*: vild, ustrylig person. – *Lazarus fra den rige Mand*: Luk. 16, 20ff. – *Anatema*: religiøs forbandelse.
- 51 *Vreden i Gud*: Böhme forener en opfattelse af modsætning mellem ondt og godt, en dualisme, med en grundlæggende opfattelse af Guds enhed med altet. Den tilsyneladende strid mellem de onde og de gode kræfter er altså i sidste ende en proces i den ene (= eneste) Gud. – *Kroat(er)*: folk fra Kroatien var tidligere frygtet for deres vildskab og grusomhed. Samme ord som krabat. – *den Ateist (...)* *Naturens Kamp*: den eng. biolog Charles Darwin (1809-1882), grundlægger af udviklingslæren, if. hvilken de forskellige biologiske former har udviklet sig i stadig strid. – *Bede(r)*: kastreret vædder.
- 52 *det sorte Bræt*: egl. tegn til publikum om at Det kgl. Teater havde udsolgt, jf. den røde lygte. Her nærmere udtryk for at blive forkastet, komme på den sorte liste. – *Det Øje (...)* *ser Dig*: citat fra mester Eckhart (se n.t.s. 40), fra H. Martensen: *Mester Eckhart* (1840), s. 36.
- 53 *og gemmer Salighedens Perle i sit Skud*: ikke identificeret citat. – *Nethindens Purpur*: egl. nethinden selv, der kan opfattes som en væske, hvis den glider ud af øjet sammen med glaslegemet, idet n. indeholder et purpurfarvet epitelleg. (Oplyst af øjenlæge Steen Hagen Petersen, Holbæk).
- 54 *satte (...)* *X for U*: narre, dreje en knap. – *Cirkelens Kvadratur*: uløseligt matematisk problem: at konstruere et kvadrat med samme areal som en given cirkel.